

HECE TASLARI

aylık şiir dergisi

93.on5kasım2022

hece taşları

aylık şiir dergisi

yayın yönetmeni

tayyib atmaca

son okuma

metin özarslan

kapak resmi

sait ışık

muhabbet yeri

haydarbey mh.32077.sokak

armada/2 d blok nu: 6

onikişubat/kahramanmaraş

0535 391 92 50

www.hecetaslari.com

hecetaslaridergisi@gmail.com

93. sayı 15 kasım 2022

issn 2149-4509. (e-dergi)

BU SAYIDA

- ◆ Tacettin Şimşek / Rubailer-2- / 3
- ◆ Ömer Demirbağ / Gazel/ 4
- ◆ Rifak Kütük / Beddua/ 5
- ◆ İsmail Kutlu Özalp / Kaldı/ 6
- ◆ Ömer Karayılan / Sisler Dağılmadan/ 7
- ◆ Tayyib Atmaca / Abdülkadir Dağlar ile
Şiir ve Gelenek Üzerine / 8
- ◆ Kenan Yavuzarslan / Keşke/ 12
- ◆ Kenan Erdoğan / Üstündür/ 13
- ◆ Cəmil Əkbər / Əden Gədir (Divani)/ 14
- ◆ Kirman Rüstəmli / Şəhid/ 16
- ◆ H. Musa Tuncer / Felsefem/ 17
- ◆ Mehmet Gözükkara / Senin Suçun Yok/ 18
- ◆ Mina Rəşid / Daha Nə İstərəm
Quşlar Mimni Oxuyur/ 19
- ◆ Aliyâr Arslan / Artık/ 20
- ◆ Recep Şen / Eski Defterler/ 21
- ◆ Hüseyin K. Ece / Gül ve Hüzün/ 22
- ◆ Erdoğan Öner / Evlat/ 23
- ◆ Metin Özarslan/ Dadaş/ 24

◆ Tacettin Şimşek

Rubailer/2

Bülbüle Rakip

Özlemleri döktüğümde
yıldız falına
Sevdalarımız benzedi
Anzer balına
Paydaşlığımız başladı
bülbüllerle
Sözcükleri astığımda
bir gül dalına

Çağdaş Emrah

Göklerde süzül gururla
bir akdoğan ol
Bazen de gönüllerde akan
çağlayan ol
Tan vakti düşer semtine
çılgın şair
Emrah'ın olur
yeter ki sen Selvihan ol

Terk

Besbelli ömür yerde
ölüm yüksekte
Kalsak da ölüm bizimledir
gitsek de
Derler ki ölen terk ediyor
dünyayı
Gerçek bu ki
dünya bizi terk etmekte

Hırsla

İnsan dediğin
biraz da kurtağzı olur
Sevgiyle donanmak gibi
bir tarzı olur
Hırslar yarışırken
bu doyumsuz çağda
Bir lokmaya bir hırkaya
kim razı olur

Zamansız

Kalbim çok uzak
bilmecedен bulmacadan
Bir serçe nasıl kaçarsa
bir atmacadan
Ben
aşkı çocukken kapıdan kovmuştum
Bilmem niye
yaşlılıkta girmiş bacadan

Gurbeti Giyinmek

Sonsuz yaşamak deyince
cennet giyinin
Olmazsa yasak meyvede
hayret giyinin
Havva ile Âdem
soyunun cennetten
Bundan geri
kaftan diye gurbet giyinin

◆ Ömer Demirbağ

Gazel

Her neye meyletse gönül her kere vîrân oluyor
Göz ne taraf dönse görüp gördüğü hicrân oluyor

Şükret aman hâline ey kalbi kırık boynu bükük
Tuz buz oluş var ya o hâlet bize her an oluyor

Sen kara gün kaçkını gel kaçma olup rûy-i siyâh
Gör ne zifîrî geceler bahtıma hayrân oluyor

Yaş geçiyor gün-be-gün ömrüm eriyor hayret o ki
Geçmiyor eyyâmı gamın her günü devrân oluyor

Bak bize bir atf-ı nazar et ki bu dert heykeline
Dertten adam olmaya olmaz deme ey cân oluyor

Olmasın İslâm'a İlâhî ne olur zerre keder
Bin Yezid'in bin Ebu Cehl'in yüzü handân oluyor

Hazret-i Yûsuf gibinin hüsnü ziyân olmasa da
Hazret-i Ya'kûb gibinin gözleri giryân oluyor

Ey bırakıp cân ile cânânı giden merd-i vatan
Var yürü kalbim senin Allâh'ına kurban oluyor

◆ Rifat Kütük

Beddua

Ne yapsam ne etsem durursun söyle
Kalbimin zarında çözülen zaman
Sarılıp gurbetin ateş tenine
Mahşere kadar sen de yan sen de yan

Kan revan içinde düşüp yollara
Gerçeği bir bitmez yalanda ara
Kara kışları da yorup bahara
Sabır zehrine sen de kan sen de kan

Aydınlık görmesin o solgun yüzün
Uzun gecelere dönsün gündüzün
Mecnûn'a eş etsin seni bu hüznün
Bir hayali yâr sen de san sen de san

Akıbetin bilmem nereye varır
Bu kadar beddua bu kadar kahır
Bugün istediğin gibi yak yık kır
Elbet mizanı sen de an sen de an

◆ İsmail Kutlu Özalp

Kaldı

Sen gittin ya, perişanım
İçimde bir hüznün kaldı.
İzdirabım, aşkım, canım
Nere baksam yüzün kaldı.

Silindi yâdı gözümden
Canım gitti can özümden
İsimler düştü sözümden
Tek elveda sözün kaldı.

Kanımdasın, canımda sen
Fikrimdesin, anımda sen
Yürüyorum yanımda sen
Yağmurlarda izin kaldı.

Nasıl yaktı har beni yar
Yüreğine sar beni yar
Eyle sende var beni yar
Gözlerimde gözün kaldı.

◆ Ömer Karayılan

Sisler Dağılmadan

Sisler dağılmadan anı biriktir
Yaktığın ömrünü külle aklayan
Yaşamak bir çığlık olsa gerektir
Gecenin teninde sabah saklayan

Nasıl bu şehir sana susuyor
Taşıdığın sevdâ ağır yaralı
Bütün kelimeler kana susuyor
Ve bütün cümleler hayli pahalı

Sisler dağılmadan sözünü gizle
Sinede kutsanmış bir mendil gibi
Yasak düşlerini karla temizle
Ve yeni baştan kar, iskambil gibi

Nasıl bir kumar bütün hayatın,
Ve kazanç hanesi koca bir sıfır.
Arkanda büyük bir hiçlik bıraktın,
Ve o hiçlik boşa yaşanmamıştır.

Abdülkadir Dağlar ile Şiir ve Gelenek Üzerine

◆ **Konuşturan:** Tayyib Atmaca

Şiirde geleneğin çerçevesi nasıl çizilebilir?

Efendim, evvelen selâm ile...

Söyleşinin başlığı her ne kadar “Şiir ve Gelenek” ise de biz söyleşinin konusunu “Şiir ve Töre” şeklinde algılamak isteyip sohbeti töre merkezi etrafında yapmaya niyetlenmiş durumdayız. Böyle bir tercihte, töre kelimesinin, gelenek kelimesine göre sınırları tam olarak çizilemeyen mefûmu daha iyi ifade ettiğini düşünüyor olmamızın etkisi vardır.

Öncelikle, gelenek kavramının sınırlarından biraz söz etmek gerekiyor. Gelenek, kelime olarak Arapça “an’ane” kelimesine karşılık olarak son yüzyılda türetilmiş yeni bir kelimedir; bu anlamda özünde “şifâhî” (sözlü) bir mâhiyet taşır. Geleneğin sınırlarını çizebilmek için daha üst ve daha kadîm bir kavram olan ve “türeyiş ve yaratılış ilkesi” şeklinde tanımlanabilecek olan “töre” ile ilişkisine kısaca değinmekte yarar olabilir:

Töre, var oluş serencâmında dikey ve sonsuz bir sürece işâret eder; gelenek ise, yatay ve geçici bir süreci göstermektedir. Töre, ezelden ebede uzanan bir çizgidir; gelenek ise, bu çizgi üzerinde uzunlukları değişkenlik gösteren iki nokta arasındaki sınırlı alanda başlar ve biter. Töre, müebbeddir; gelenek ise, muvakkattir. Töre, mânâ ve muhtevâ ile ilgili temel ilkedir; gelenek ise, maddî düzlemde şekli kural ve teâmüllere ilişkindir. Hulâsa, töre, töreye bağlı, töre’nin idrâkinde olan ve töreye uyumlu pek çok gelenekten oluşmaktadır.

Şiirde geleneğin çerçevesi de bu zemîn üzerine çizilebilir. Töre’nin belirlemiş olduğu “aslî-mânevî hakikatlar alanı” ile ilişki kurmaya yönelen her edebî gelenek, kendi şiir dâiresini çizen şekli kural ve teâmüllerini de belirler. Türk edebiyâtı çerçevesinde düşünülecek olursa divân şiiri, tekke şiiri, âşık şiiri öz ve töz olarak edebî töreye bağlı birer gelenek şiiridir; bu şiir geleneklerinin vezin ve nazım şekli gibi şekli husûsiyetleri ile söz söyleme tarzı, edebî üretim, edebî aktarım, edebî yayılım tarzları ve sâhaları arasında farklılıklar söz konusudur. Burada şunu belirtmek gerekir ki bu şiir geleneklerinin hepsi özünde ve üretim safhasında şifâhî/sözlü bir mâhiyet taşımaktadır.

Gelenek kavramı; divan, tekke, halk şiirinin yanı sıra modern şiiri de kapsar mı ya da tam olarak bu kelimenin kapsama alanındaki şiir odakları hangileridir?

Kendisini “modern” olarak tanımlayan şâir ve şiir, öncelikle töre’nin dışındadır, dolayısıyla da herhangi bir geleneğin de dışındadır demektir. Ancak, modern dönemde yukarıda adları sayılan töreli şiir geleneklerinden şuûrlu bir şekilde beslenen pek çok şâir yetişmiştir. Herhangi bir gelenek içinde yer almamış olsalar da bu şâirleri töreli şâirler arasında saymak mümkündür. Bu anlamda “töreli şiir”, mânâ ve muhtevâ bakımından “gelenekli şiir”i ihâta etmektedir; bir şâir şekil ve maddî göstergeler açısından yatay çizgide “gelenekli” sayılmıyor olsa da mânâ ve muhtevâ açısından dikey çizgide “töreli” sayılabilir. Burada belirleyici olanın maddî göstergeler ile mânevî ilkeler olduğu söylenebilir.

Geleneği reddetmek ya da geleneğin karşısında durmak şiir adına mı yoksa şairin kendi geleneğini oluşturma çabası adına mı takınılan bir tavidir?

Töreyi reddetmek, geliş-gidiş ve oluş-bozuluş istikâmetinde varlığa, evrene, hayâta ve mânâyâ bakışla alâkalı bir karşı tutumdur. Ancak, geleneği reddetmek, herhangi bir gelenek içerisindeki şekli ve maddî birtakım unsurları, töze ve öze taalluk etmeyen bir takım teâmül ve kabulleri benimsemek anlamına gelebilir. Her edebî şiir geleneği bir şâirle başlar; o şâirin şekli tarzı ve teâmülleri başka şâirlerce de benimsenir ve de birkaç kuşak hayâtiyetini devâm ettirirse bir şiir geleneğinden söz etmek mümkün olabilir. Bu bağlamda Türk şiirinde çok fazla geleneğin bulunduğunu söylemek zordur.

Abdülkadir Dağlar şiirinin gelenekle ne tür bağları vardır? Şekil, içerik, hayal unsurları bağlamında neler söylemek istersiniz?

Eyvallâh, efendim...

Abdülkadir Dağlar, yukarıda adları anılan gelenekli ana şiir damarlarından beslenmektedir. Soyadına nisbetle, gelenekli bir teâmül sayılan bir mahlas da kullanmaktadır: Cibâlî... Cibâlî'nin vezin, nazım şekli gibi maddî ve şeklî unsurlar bakımından herhangi bir gelenekle ilişkili olduğu söylenemez; çünkü, hangisi olursa olsun, gelenekli şiir bir "mektep işi"dir, mutlakâ usta-çırak ilişkisi çerçevesinde, şiir meclislerinde tâlîm edilir. Cibâlî de böyle bir şifâhî eğitimden geçmediğine göre onun şiirini bir gelenek dâiresine dâhil etmek doğru olmaz. Bununla birlikte, Cibâlî'nin, kadîm mânâ ve muhtevâ yönünden, ana töre damarından beslenen törelî bir şâir olduğunu söylemek de yanlış olmaz.

Cibâlî, törelî merâmını ya da murâdını ifâde edebilmek için ağırlıklı olarak serbest tarzda, nâdiren de gelenekli vezin ve nazım şekillerini kullanarak şiir söylemektedir. Mânâ, muhtevâ ve hayal unsurları bakımından törelî tüm şiir geleneklerinin unsurlarından istifâde etmeye çalışmaktadır.

Gelenekten beslenmeden ve sadece günümüz şairlerini okuyarak şiir yazma talimine başlayanlar şiirlerini geleceğe taşıyabilirler mi? Nasıl?

Yine töre diyelim... Töre, ezelden ebede bir varoluş çizgisi olduğuna göre, töreden beslenmeyen şâirlerin de geleceğe yâni ebede kalabileceğini iddiâ etmek boş bir kuruntu olsa gerektir. Cibâlî'nin aforizma üslûbuyla söylemek gerekirse: "Ezelden beslenmeyen, ebede uzanamaz"...

Diğer taraftan... Şâirlik vasfını elde etmiş, kazanmış her şâir, doğrudan ya da dolaylı olarak edebî töreden ve şiir geleneklerinden bir şekilde mutlakâ beslenmiştir. Ancak, bir şâiri törelî kılan ön şart, onun şuûrlu bir şekilde kendisini edebî töre'nin bir sözcüsü ve aktarıcısı olduğunu kabûl etmesidir.

Biraz önce de söylediğimiz gibi, gelenekli şiir bir mektep işidir, ustadan çırağa görgü aktarımı ve şifâhî tâlîm yoluyla hayâtîyetini devâm ettirir. Şiir gelenekleri, günümüzde artık hayli zayıflamış ve neredeyse tamâmen taklîdî bir mâhiyete bürünmüştür. Dolayısıyla, eğer ısrâr edilecekse şiir gelenekleri üzerinde değil de edebî töre üzerinde ısrâr etmenin daha tutarlı ve kalıcı olacağı aşîkârdır.

Geleneksel şiir denince neredeyse toplum tarafından kanıksanan ve adına "halk şairi" ve "divan şairi" denilen şairler için "yazacaklarını yazmış ve edebiyat tarihinin tozlu sayfaları arasında yerini almışlardır" düşüncesi size göre şiirimizin önüne örülen bir duvar mıdır? Değilse Türk şiirinin yeniden inşası denebilir mi?

Âcizâne biz de bu şiir geleneklerinin ucu açık birer çizgiden, artık etrâfı kapalı birer dâireye dönüştüğünü düşünmekteyiz. Türk şiirini var kılan bu şeklî ama çok güçlü şiir geleneklerinin artık sâdece törelî şâirlerin ve şiir meraklılarının gönlünde yaşadığını söyleyebiliriz. Bu şekilde düşünmek, şiirin önüne bir duvar örmek sayılmasa gerek; şiir geleneklerinin de muvakkat ve muayyen birer ömrü olduğunu kabûl etmek gerektiğini söylersek meseleye genel bakışımızı da ortaya koymuş oluruz.

Yakın ve son dönemde, dîvân şiirinden beslenmekle birlikte dîvân şâiri sayılamayacak olan çok güçlü şâirler var; onlar dîvân şiirinin de beslendiği ana şiir damarından yâni edebî töreden beslenmişler, törelî Türk şiirini yeni çağda ihyâ ve yeniden inşâ etmişlerdir. Meselâ, Yahyâ Kemâl Beyatlı, Sezâî Karakoç... Halk şiirine nisbetle dîvân şiirinin yazılı ortama daha fazla dayanması, Tanzîmat'tan sonra zâten âdetâ uzatmaları oynayan bu şiirin, Arabî harflerin de tedâvülden kaldırılması ile gelenekler müzesinin müstesnâ bir yerine yerleştirilmesine sebep olmuştur. Şifâhî mâhiyeti çok daha belirgin olan halk tarzı saz şiirinin ise kısmen son döneme kadar yaşadığını söylemek mümkündür. Meselâ, Garip mahlaslı Neşet Ertaş, Âşık Mahzûnî Şerîf, Âşık Reyhânî, Âşık Murat Çobanoğlu...

Son 150 yıllık süreçte birçoğu edebî dergiler etrâfında şekillenmiş olan edebî mahfillerin, şiir geleneklerinin boşalttığı edebî alanları doldurma gayretinde olduklarını söyleyebiliriz. Şöyle ki bunların bir kısmı törelî edebî mahfiller olsa da diğer kısmının töresizlikten beslendiğini rahatlıkla iddiâ edebiliriz.

Her şairin yazıya dökmese de elbette şiir üzerine düşünceleri, poetikası vardır. Düşünce dünyanızda bu hususta neler canlanıyor?

Eyvallâh, efendim...

Şiirin rûhen ve aklen meşgûl ettiği herkesin te-fekkür dünyâsında az-çok bir poetika belirir, bu kaçınılmaz. Biz de töreli bir yaklaşımla şiirin şuûrla inkâr edilemez, derin alâkasını kabûl ediyoruz. Bununla birlikte şiirin şuûrdan ziyâde şuûraltını beslediğini; şâirin, muhâtabın şuûruna tâlim etmekten ziyâde şuûraaltına telkinde bulunduğu görüşündeyiz. Zîrâ şuûraltı âlemi kuvvetli olan kişinin şuûru da kuvvetli olur.

Yine töreli bir yorumlamayla şiirin, hikmetin dili olduğunu; hikmetin, bir beşerin dilinden, en vecîz ve etkileyici bir şekilde şiirle aktarılabileceğini düşünmekteyiz. Hikmeti, “ezel-ebed çizgisinde töre’nin mahrem bilgisi” şeklinde tanımlayacak olursak, şiirin aynı zamanda töre’nin de dili olduğunu, bu bağlamda edebî ifâde türleri arasında şiirin en hikmetli ve töreli sanat sayılması gerektiğini söyleyebiliriz.

Şâir, yatay-maddî âlemden beslenmekle yetinen bir kişi değildir; o, yatay-maddî âlemin, dikey-mânevî âlemin bir aynası ve tecellisi olduğunu kabûl eden, dolayısıyla ilhâmını dikey-mânevî âlemden alabilme gâye ve gayretinde olan bir sanatkârdır. Şâir, mahlûktan alıp halka sunan bir kişi değil; Hak’tan ve kelâmî hakikatlar âleminden aldığı ilhâmı estetik mecrâdan halka yansıtan bir aynadır.

Töreli şiir telâkkisinde, şiirin tözüne “mazmûn” denmektedir; mazmûn, şiirin kelâmî hakikatıdır. Mazmûnlar âlemi ise, Arş’ın altında bulunduğu kabûl edilen Levh-i Mahfûz’dur; mazmûnlar, töreli şâire Levh-i Mahfûz’dan ilhâm yoluyla indirilir; şâirin gönül aynasına yansıyan mazmûn, şâirin sanatkârlığı mârifetiyle kelâma dönüştürülür.

Sizce geleneğe bağlanmak bugünden geçmişe gitmek mi, geçmiş bugüne taşıyarak yeniden inşa etmek midir?

“Gelenekten geleceğe” şeklinde motto kabûlinden bir ifâde vardır ki esâsında kusurlu olduğunu söylemek mümkündür. Gelenek, tam olarak “geçmiş” demek değildir; geçmiş bir zaman noktasında ortaya çıkan kabul ve teâmülleri şimdiye ve geleceğe taşıyan bir vâsıta. Bir şâirin geçmişe gitmesi imkân dâhilinde değildir; şâirin, geçmiş günümüze ve geleceğe taşıması da ancak şiir geleneklerinden beslenmesiyle, hattâ daha sıhhatli bir usûl ola-

rak, şiir töresince yaşamasıyla mümkün olabilir.

Töre, gelenek gibi, vakti gelince ölen bir şey değildir; töre, varlık aynasında dâimî türeyişle tecellî eden ve canlı kalan bir hayat cevheridir. Yapılması gereken şey, geçmişe gitmek ya da geçmişi bugün yeniden inşa etmek değil, her dâim yaşayan şiir töresini, çağın diliyle, kelâm imkânlarıyla yeniden tecellî ettirmek olmalıdır.

Sorunuzu belki biraz evirmiş olduk, bağışlayınız. Töre, ana çizgi, sâbit ilkedir, değişmez. Değişken olan ya da töre’nin devir ve muhite uyarlanıp güncellenmesiyle yenilenecek olan şey gelenektir; kendisini töre çizgisinde hakkıyla güncelleyemeyen gelenekler ise ölürlür. Şiir gelenekleri dahi aynı kânûna tâbidir. Devir, muhit ve dil unsurları değiştikçe şiir gelenekleri de töreye baş kaldırmadan ve töreye tam uyumlu olarak kendilerini güncellemelidirler; aksi hâlde hükümsüz kalırlar, değerlerini ve canlılıklarını yitirirler.

Türk şiirinde geleneği çağın getirdikleriyle sentezleyip yeniden üreten şairler hakkında neler söylersiniz?

Töreli şâirler, birer mazmûn ve kelâm aynası olarak, şiir töresini yansıtıp yaşatma adına çok mühim hizmetler icrâ etmektedirler. Şiiri, hikmetin ve töre’nin beşerî dili olarak kabûl eden bir şâir, geçmişten günümüze şiirleri ve eserleriyle yaşayan töreli şâirleri tanımak, şiirleriyle hemhâl olmak mecbûriyetindedir. Şuûraltılarını töreli şâirlerle besleyen bir şâir, şiir aynasıyla asırları aşan mesâfeden onları yansıtmakta, şiirleriyle onları yeniden yorumlayıp inşa etmektedir. Esâsında töreli tüm şâirlerin dilinden konuşan, şiir töresidir; bu yönüyle şâirler töre’nin birer aktarıcısı, yorumcusu ve tercümânıdır.

Geleneği bilmek günümüz şairi için bir zorunluluk mudur? Kendinden önceki şiir mirasının bahçesinde gezmeden de şair olunabilir mi?

Kendisinden önceki şiir evrenini iyi bilmek, iyi bir şâir olabilmenin inkâr edilemez ön şartıdır. Şâir, eserleriyle çağları aşarak günümüze ulaşan büyük şâirlerin şiirlerini ezberleme, inceleme ve yorumlama yoluyla şuûraltını ve dilini şiire iyice hazırlamak durumundadır. Bir şâirin şiiri de ancak

bu yolla töreli ve güçlü olabilir. Bilhassa töreli şiir mektebinin vazgeçilmez tâlim-telkin usûlüdür bu.

Geleneği sürdürmek mi gelenekten beslenmek mi önemlidir ve bunun bir ölçüsü veya dozajı olmalı mıdır?

Efendim...

Sohbetin başından beri dikkatinizi bir kavrama, bir kelimeye çekmeye çalıştım: Töre... Edebî töre ya da şiir töresi, zâten geleşen ve süregelen bir mâhiyet taşımaktadır. Bir geleneği sürdürmek ya da bir gelenekten beslenmekten ziyâde, ehemmiyetini vurgulamaya çalıştığımız şey, geleneklerin de beslendiği ana damardan, töreden beslenmektir. Hakkı ve hakikatı yansıtmaya, söyleme gâye ve gayretinde olmayan herkes gibi her şâir de bâtil bir yolda yürümektedir. Töreli tâbirle söyleyecek olursak, töreli şâir ise, kelâmî hakikatlardan beslenip halkın kelâmını besleme azmi ve niyetini taşıyan sanatkârdır; yâni, töreli şâir, Hak'tan beslenip halkı besleme gâye ve gayretinde bulunmaktadır.

Geleneğe ait malzeme özgünlüğün önünde bir engel teşkil eder mi?

Meşhûr meseldir: Gökkubbe altında söylenmemiş söz yoktur... Yâni, Arş'ın altında yer alan Levh-i Mahfûz, âdetâ, mazmûn denilen sâbit şiir hakikatlarının korunaklı bir defteridir; Levh-i Mahfûz, bir nevi “mazmûnlar dîvânı”dır. Genel olarak “gelenek” tâbir edilen şiir töresinin gerçek malzemeleri, işte bu mazmûnlardır. Töreli her şâir, bu mazmûnlar dîvânından kendi kadarınca ve kendi kâbiliyetince istifâde eder; bu anlamda bir şâirin özgünlüğü, bu mazmûnları kelâma döküş üslûbundadır, diyebiliriz.

Modern gelenekçi ne demektir? Bu sıfat hangi şairlerimiz için kullanılabilir?

“Modern gelenekçi” tâbiriyle kastedilen mefhûm “modern çağda ve modern çevrede geleneği yansıtmaya çalışan gelenekçi” olsa gerektir. Bu sıfatla nitelenen şâirlere Hilmi Yavuz iyi bir örnek olabilir. Diğer taraftan, modern çağda kendilerine töreli bir muhît oluşturan, töreyi duyup yaşayan ve yaşatmaya çalışan şâirler de vardır ki onlar için “töreli

şâirler” tâbiri kullanıyoruz. Töreli şâirlerin sayısının modern gelenekçi şâirlerden daha fazla olduğunu söyleyebiliriz; Necip Fâzıl Kısakürek, Sezâi Karakoç, Abdurrahim Karakoç, Câhit Zarifoğlu, İsmet Özel, Süleyman Çobanoğlu bu şâirlerden birkaçıdır.

Geleneği yalnızca şiir ve teknik bahsinden ibaret mi görmeliyiz, yoksa edebiyat dünyasında şair tavrının, yaşayışının da yaslanması gereken bir gelenekten bahsedebilir miyiz?

Şiir töresi ve töreli şiir, işte tam da gelenek kelimesiyle ifâde ettiğiniz bu durumla ilgilidir. Kanâatimize göre, bir şiir geleneği, şekli ve teknik bir dâireye münhasırdır. Ancak, edebî töre ya da şiir töresinin de dâhil olduğu töre, sâdece söz ve şiir bahsiyle mülâhaza edilebilecek dar bir evren olmayıp, bir inanış, düşünüş, duruş, yaşayış tarzını da belirleyip kuran, törelilerin de bu minvalde bulunmalarını bekleyen ilkeler âleimidir. Şiir de esâsında bir hissiyat ve zihniyet sanatı olduğuna göre, töreli bir şâirden beklenen, bütün bir töreye ayna tutmak, töreyi kâmilten yansıtmaktır.

◆ Kenan Yavuzarslan

Keşke

*Sanki bütün kâinat artık bana gülmekte
Seni bilmeden geçen ömrün tümü karanlık
Asıl mesele seni görmesini bilmekte
Hasretin ömür boyu, şair olmak bir anlık*

Yine bütün dünyayı viraneye çevirdin
Ya ben kör olsam ya sen görünmez olsan keşke
Yine bütün dünyayı üzerime devirdin
Ya ben har olsam ya sen görünmez olsan keşke

Tüm âlem nefesini tutuverdi bir lahza
Ve bir ışık zamanı çeviriverdi buza
Nasıl dayansın kalbim, hem kadersin hem kaza
Ya ben hür olsam ya sen görünmez olsan keşke

Bir renk daha eklendi hasretin kıvamına
Bir yük daha yüklendi ömrümün devamına
Bakmaya doyamadım o melek endamına
Ya ben nar olsam ya sen görünmez olsan keşke

Ben durdum zaman durdu, zaman durdu ben durdum
Cesedimin sırtında milyon kıyıya vurdum
İhsan edip, yüzüme bak diye hayal kurdum
Ya ben zar olsam ya sen görünmez olsan keşke

Aşkî bilmeden geçen günlerime ecelsin
Sükûtuma cesaret, irşadına mecalsin
Ecel gelmeden gitme, aşkın arşa yücelsin
Ya ben sır olsam ya sen görünmez olsan keşke

Amenna. İstirabım aşkın ile kardeşse
Amenna. Karanlığın her gün kabrimi eşse
Amenna. Her duadan yokluğun bana düşse
Ya ben yar olsam ya sen görünmez olsan keşke

Ey! İçimde ebedi ateşi yanan canan
Ey! Hasreti tükenmez badeyle sunan canan
Ey! Yokluğu, varlığın yerine konan canan
Ya ben kör olsam ya sen görünmez olsan keşke

◆ Kenan Erdoğan

Üstündür

Bazı olur ki sanatça sinek kartaldan üstündür
Küçük görme karıncayı koca filden de üstündür
Söz olur akli zehirler söz olur sadra şifadır
Söz olur kalbi doyurur börek baldan da üstündür

Hor gördün garip şairi Atmaca amma da attın
Hikmet-i Huda bilir ya tonlarca günaha battın
İzzet ancak Hak'tan durur kendi kendini aldattın
Kul vardır kuldan ileri elbet kuldan da üstündür

Kimseyi küçük görme aman ha ne oldum deme
Ne olacağım demeli sakın ha ben oldum deme
Burası er meydanıdır durum hiç belli olmaz
Dağlardan yüce dağ olur ellerden el de üstündür

Dağlar ne kadar yüc'olsa yollar aşar bir yanından
Sayısız yol vardır elbet Adem baba zamanından
Hazrete varır mı yolu sen yine de sonuna bak
Yol vardır yoldan içeri yollardan yol da üstündür

◆ Cəmil Əkbər

Əldən Gedər (Divani)

Gəl aldanma zəmanənin hər köklənən sazına,
Yolu versən tamahına, şöhrətin əldən gedər.
Həris olma var-dövlətin nə çoxuna, azına,
Boğanmasan sən nəfsini, qeyrətin əldən gedər.

Əvvəl-axır seyrə çıxıb, qazandığın gör nə var?
Ləli-gövhər, cəvahirat, inci, əşrəf, zər nə var,
Sən bilirsən, mən bilmirəm, əllərinə hərnə var,
Düşsən elin nəzərindən, hörmətin əldən gedər.

Qılıncına bel bağlayıb tanınma cəllad kimi,
Enişlərdə, yoxuşlarda sılanma cəllad kimi,
Əvvəl-axır aqibətdə qınanma cəllad kimi,
İtirərsən sədarəti, qüdrətin əldən gedər.

Elə otur, elə durki görənlər əhsən desin,
Yaxşı becər bağlarını dərənlər əhsən desin,
Qədəm qoyub bostanına girənlər əhsən desin,
Gözləməsən ədəb-ərkan, mərfətin əldən gedər.

Elə danış, elə dinki zəhlələri tökməsin,
Qaş-qabağa düyün vurub, qamətləri bükməsin,
Şimşək kimi yalavıyıb, bulud kimi, çökməsin,
Gözləməsən abır-həya ismətin əldən gedər.

Nə bacarsan əsirgəmə, öz xalqına zəhməti,
Göstərginən hünərini, qayğıları, xidməti,
Əhdi-peyman, düz ilqarı, səadəti, hörməti,
Tər tökməsən sən bu yolda, hikmətin əldən gedər.

Elə et ki, çəkiləsən sərrafların gözündə,
Alimlərin, loğmanların, maariflərin gözündə,
Dərdbilənin, ariflərin, əhlihalın gözündə,
Dəyərini bilən olmaz, qiymətin əldən gedər.

Xidmət eylə kişi kimi, vətəninə ad qazan,
Hər bir evdə istin olsun, ocaq qala, od qazan,
Ülfət eylə insanlarla, qohum-qardaş, yad qazan,
Yaşatmasan, yaratmasan, nüsretin əldən gedər.

Öz vaxtının qədrini bil, diqqətini itirmə,
Saatını boş keçirib, saniyəni itirmə,
Böyüyünə təzim eylə, öz dayəni itirmə,
Olan-qalan məharətin, fitrətin əldən gedər.

İnsanlığa xələl vurma, ləyaqətlə gəz, dolan,
Çətinliyə sinə gərib, mətanətlə döz, dolan,
Ədalətlə rəftar edib, həqiqətlə düz, dolan,
Yalan-yanlış danışmaynan, ülfətin əldən gedər.

Çox əylənmə gəl ay *Cəmil*, hər yetənin yanında,
Bədəsilin, nanəcibin, xoryadların yanında,
İdeyası, əqidəsi bərbadların yanında,
İtirərsən olan, qalan söhbətin əldən gedər.

◆ Kirman Rüstəmli

Şəhid

Səbuhi Əhmədov'a

Əzəldən bəxtinə qara gün doğmuş,
Həyat səni boğmuş, yarıcan boğmuş,
Səni yaradanlar ölmüş, ya yoxmuş?
Bir kəsin olmadı gözləri dola,
Evində ağlaya, saçını yola.

Bu adı kim qoyub sənə Səbuhi?
Yetimə kim edər tənə Səbuhi?
Cavab ver, cavab ver mənə Səbuhi,
Şəhidlik şərbətin içmək asanmış?
Sinən vətən dərdi, ocaq qalanmış.

Şəhidlik vətəndə ucalığındır,
Şəhidlik əbədi cavanlığındır,
Şəhidlik həm toyun, xonçalığındır,
Bir bax,səndən ötrü hamı usanmış,
Alovsuz ,ocaqsız gör necə yanmış.

Qazılan məzarlar əllymiş, əlli,
Şücaətiniz də bizlərə bəlli.
Axı, sizsiz necə tapaq təsəlli?
İnsanlar hüznünlə sıra dayanmış,
Şəhidlik məqamı bəxtin oyanmış.

Tay –tuşun yığışib başına sənin,
Bitib tükəndiyi yaşına sənin,
Hərə əlin çəkir daşına sənin,
Sayqıyla baş əyir məzarın üstə,
Oyan,qalx, vətəndən ödəlün istə.

◆ H. Musa Tuncer

Felsefem

Benim ne seninle ne başkasıyla
Ali'yle, Veli'yle hiç işim olmaz
Çalıyı dolandır, ite dalanmam
Kavgayla, dövüşle hiç işim olmaz

Halaya dururum emmi, dayılı
Hem "Döne" söylerim, hem "bey mayılı"
Dostlarım bellidir, azdır, sayılı
Adam olmayanla hoş-beşim olmaz

Baş köşe aramam geçmem eşiğe
Oturmam atılan yuka döşeğe
Binip de sallanmam çürük beşiğe
Öyle her mecliste pek neşem olmaz

İrk, mezhep yüzünden insan ayırmam
Gizli sırlarımı ele duyurmam
Sözümün eriyim, adam kayırmam
İşte bu minvalde pek eşim olmaz

Dünyanın şöhreti şanı har iken
Sonsuzluk sahibi bana Yâr iken
Ebedî bir hayat, hedef var iken
Kısa yarışlarda pek koşum olmaz

Ozan Azâbî'yim Hakk-ı ararım
Sadece kendime suçum, zararım
Ben böyle bilirim, böyle kararım
Dünya malı ile bir düşüm olmaz

◆ Mehmet Gözükara

Senin Suçun Yok

Sana sevdiğimi bil demiyorum
Çünkü sevdiğimi ben biliyorum
Sevilip seilmek delil istemez
Seven sevdiğini ispat edemez

Sevgi dağdan yüce denizden engin
Gâh yücede gâh enginde gezinir
Gayrisin anlamak fehmine kalmış
Üstüm-başım, ne ki; dünyam dağılmış

Anlamayı bekleyemem, beklemem
Sevdimse ben sevdim senin suçun yok
Salkım salkım alev çiçek çiçek nar
Ateş farklı yakar kar farklı yakar

Hava kabarcığı çıkarken sudan
Su uyanır damla damla uykudan
Uyurken de sen aldığım nefessin
Gönlüme akıyor çocukça sesin

Gökyüzünde uçan kuşkanadının
Sevdadan bilirim açıldığını
Turnalar içi boş selam taşımaz
Sevmeyi bilmeyen insan yaşamaz

Velhasıl-ı kelam can suyum sensin
Ben sana muhtacım sen bana değil
Günler ayları devirir yıl geçer
Bahtiyar geceden dolunay geçer

◆ Mina Rəşid

Daha Nə İstərəm

Nədən kövrəlirəm mən,
Gözlərini görəndə?
Daha nə istərəm ki,
Qızım, sən olan yerdə.

Sən o qədər şirinsən,
Min bir acı içində.
Anam kimi doğmasan,
Doğmaların içində.

Məni özümdən alıb,
Bağrına basan balam.
Səndən başqa sevimli,
Dünyada hər şey yalan.

Quşlar Himni Oxuyur

Yuxudan oyanıb görəm
Bir möcüzə baş verib.
Görəm qapımın ağzına
Çiçəklər xalı sərib.

Dörd bir tərəf ağaclardı
Quşlar himni oxuyur.
Dünya elə qəribədi
Hava çox xoş qoxulu.

Tut tökülür ot üstünə
Uşaqlar, quşlar yeyir.
Burda tut satan qonşu yox
Anam dua eləyir.

◆ Aliyâr Arslan

Artık

Bedenim yaşlandı, ruhum yoruldu
Tutmuyor ayağım dizlerim artık
Düz yollarda bile yerler yarıldı
Eğri büğrü gider izlerim artık

Beş adımlık hedef fızan gibidir
İlk adımım âlem gezen gibidir
Meltemli rüzgârlar hazan gibidir
Şubatı aratmaz yazlarım artık

Her salise hücrelerim ölürken
Gerisine fosilleri kalırken
Eskiden hayattan keyif alırken
Kalmadı âleme hazlarım artık

Koskoca şu dünya bir başıma dar
Sebebi yanımda olmayan o yar
Gidem desem her adımda engel var
Erciyes'e rakip düzlerim artık

Diyeceğim çok ancak bilene derim
Yıllardır sinemde saklı dertlerim
Dar günümde selam kesti dostlarım
Geçmiyor kimseye nazlarım artık

Yumruğumu balyoz etsem düşüme
Giden gitti geri dönmez boşuna
Aliyâr örende yalnız başıma
Toprağı değniyor gözlerim artık

◆ Recep Şen

Eski Defterler

Eski defterleri açma diyorsun,
Gönle söz geçmiyor, geçmiyor gülüm.
Bu sevdanın yükü, seni de yorsun,
Gönle söz geçmiyor, geçmiyor gülüm.

Saat gibi sende sevdaya kurul,
Aşkın rüzgârında yaprak ol, savrul,
Hele bir ateşte yanıp da kavrul,
Gönle söz geçmiyor, geçmiyor gülüm.

Elimde kalemler, yazdım tükendi,
Gözümünden yaş aktı, toprak yıkandı,
Nefesim kesildi gamla tıkanı,
Gönle söz geçmiyor, geçmiyor gülüm.

Öyle derinde ki açtığın yara,
Senden gayrı kimler bağlayıp sara?
Anlarsın düşünce, ben gibi dara,
Gönle söz geçmiyor, geçmiyor gülüm.

Aydınlığı sensin gülen yüzümün,
Sendedir şifresi alın yazımın,
Telinde sen varsın çalan sazımın,
Gönle söz geçmiyor, geçmiyor gülüm.

◆ Hüseyin K. Ece

Gül ve Hüzün

Yaprak düşer, ı ışık söner, yaz biter
Bahçelerde bir ıssızlık duyulur
Şenlik kalmaz, türkü diner, saz biter
Her bir yetim ötelere savrulur

Kapılarda bir sam yeli misafir
Tokmaklara asılır bir acı ses
Endişeler hiç durmadan değişir
Ve daralır boğazda her bir nefes

Güneş yorgun, sabah bitkin, gün kısa
Her tarafta bir bitkinlik dolaşır
Yürek üzgün, gönüllerde bin tasa
Ellere su yerine gam bulaşır

Biliyorum bu fotoğraf eylöldür
Yazdan sonra güz görünür ufuktan
Unutma ki her beklenti bir güldür
Bağrımızda gövmekte hiç yoktan.

Evlat

Yolun kenarında bir emmi gördüm
Gel hele yanıma az evlat dedi
Yaklaştım halini, hatrını sordum
Galiba yaşlandık biz evlat dedi

Kızma oğlum dedi, yoldan çevirdim
Neçe rüzgârlarda harman savurdum
Yetmiş beşi geçen sene devirdim
Artık tutmaz oldu diz evlat dedi

Gözlerinden belli, çok çile görmüş
Kirli mendiline bir şeyler dürmüş
Elindeki dedim, seni çok yormuş
Baktı şeker ile tuz evlat dedi

Terlemişti şapkasını çıkardı
Torba kesesinden cigara sardı
Ceplerine baktı ateş aradı
Acep sende var mı köz evlat dedi

Şu yaşıma kadar hatır yıkmadım
Aç da olsam eve haram sokmadım
Şükür ettim, el eline bakmadım
El malında olmaz göz evlat dedi

Ninemden bahsettim, gözleri doldu
Yedi sene önce rahmetli oldu
Sonra çaktırmadan yaşını sildi
Gidince gelmedi yaz evlat dedi

Lime lime olmuş sırtında gocuk
Evin köşeleri bağlamış böcük
Yardım edenlerin var mı, çor çocuk
Dördü erkek, üç de kız evlat dedi

Şimdi neredeler, nere gittiler
Hepsini everdim, yuva tuttular
Diyemedi, oğlum hep unuttular
Artık diyemiyom söz evlat dedi

Niyetlendim tarla takım sormaya
Bundan sonrasına umut vermeye
Öldüğümde bedenimi sarmaya
Lazım olan bitli bez evlat dedi

Isırmış elmayı elinde yarım
Gerisini eve varınca yerim
Madem ki şairsin böyledir durum
Her şeyimi tek tek yaz evlat dedi

Dedi adın nedir, söyle kızarım
Dedim *Vakâri*'yim, şiir yazarım
Sazımı omuzlar, çıkar gezerim
Takatin var iken gez evlat dedi

◆ Metin Özarslan

Dadaş

Kabulümdür baş ile göz üzredir
Yaşanan ne varsa kaderdi dadaş
Hamt ve şükür arasında bir yerde
Gönlümü dünyada güderdi dadaş

Çok zaman nadasta pek az hasatta
Bir ömrü yaşayıp belli vasatta
Üç aşağı beş yukarı hayatta
Her türlü bedeli öderdi dadaş

Gönlü ki sevgiye olmuştu durak
Ne kışı soğuktu ne yazı kurak
Dost olan dost ile cenneti bırak
Cehenneme bile giderdi dadaş

Ağlardı derdinle ağladığında
Gözünde gözyaşı çağıldığında
Bara şal kuşağı bağladığında
Bütün hüznüleri giderdi dadaş

Ne gam sığ sulara bağlasan yosun
Sabittir sıkletin ve boyun posun
Felek ne kadar çok koyduysa koysun
Çekerdi yüreğin bu derdi dadaş

An gelir yüzünü asardı dadaş
Gün gelir tek laf etmez susardı dadaş
Hep doğruya parmak basardı dadaş
Acıyı bal söylerdi hu derdi dadaş

